

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ἐπί τῆς προτάσεως νόμου «περὶ τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἰδιωτικῶν τεχνικῶν ἔργων ὑποχρεώσεων πρὸς τήρησιν τῶν μέτρων ἀσφαλείας τῶν ἐργαζομένων καὶ τρίτων».

Πρὸς τὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων

Οἱ ὑποχρεώσεις καὶ οἱ εὐθύνες γιὰ τὴν τήρησιν τῶν μέτρων ἀσφαλείας στὰ Ἰδιωτικὰ Τεχνικὰ Ἔργα δὲν ρυθμίζονται σήμερα στὸ σύνολό τους.

Ἐχει διαπιστωθεῖ ὅτι στὰ Ἰδιωτικὰ Τεχνικὰ Ἔργα, τὰ κεὰ τῆς κειμένης νομοθεσίας δημιούργησαν συχνὰ στὴ πράξιν συγχύσεις, με ἀποτέλεσμα τὴν ἀμβλυσὴν τοῦ αἰσθηματοῦ εὐθύνων τῶν ὑποχρέωσεων προσώπων.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς κρίθηκε ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ τροποποίηση καὶ συμπλήρωσις τῆς νομοθεσίας μας, πάνω στὰ συγκεκριμένα θέματα, ποὺ προαναφέρθηκαν, με στόχο πάντα τὴ βελτίωσις τῆς προλήψεως τοῦ ἀτυχήματος.

Με τὸ παρὸν σχέδιον νόμου ἐπιδιώκεται ἡ ἀποτελεσματικότερη προστασία τῶν ἐργαζομένων στὰ Ἰδιωτικὰ Τεχνικὰ Ἔργα καθὼς καὶ τῶν τρίτων, μέσω τῶν ἀκολουθῶν κυρίως ρυθμίσεων :

α) Σαφοῦς καθορισμοῦ τῶν ὑποχρέων γιὰ τὴ λήψιν καὶ τήρησιν μέτρων ἀσφαλείας προσώπων.

β) Κατάνομης τῶν ὑποχρεώσεων τῶν παραπάνω προσώπων.

γ) Θεσπίσεως ὑποχρεωτικῆς τήρησεως ἡμερολογίου μέτρων ἀσφαλείας.

δ) Προβλέψεως ποινικῶν κυρώσεων γιὰ παράβασι τῶν καθοριζομένων στὸ παρὸν σχέδιον ὑποχρεώσεων, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἐπέλευσις ἀτυχήματος.

Εἰδικώτερα ὡς πρὸς τὶς ἐπὶ μέρους διατάξεις τοῦ σχεδίου νόμου παρατηρεῖται :

1. Στὸ ἀρθρὸ 1, με τὸν προσδιορισμὸ τοῦ πεδίου ἐφαρμογῆς, γίνεται σαφές ὅτι οἱ διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου ἀναφέρονται ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο σὲ ὑποχρεώσεις ποὺ σχετίζονται με τὰ μέτρα ἀσφαλείας τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν τρίτων καὶ ὄχι με τὴν ἀσφάλειαν (στατικὴ ἀνοχοχ. κ.λπ.) τῆς κατὰσκευῆς, γιὰ τὶς ὁποῖες προβλέπονται ἄλλες διατάξεις, μὴ θιγόμενες ἀπὸ τὸ παρὸν.

Ἐπίσης ἀποσαφηνίζεται, στὸ ἴδιο ἀρθρο ὅτι δὲν περιλαμβάνονται στὶς ρυθμίσεις τοῦ παρόντος τὰ Δημόσια Ἔργα.

2. Με τοὺς ἐννοιολογικοὺς προσδιορισμοὺς τοῦ ἀρθρου 2 ἀποσαφηνίζονται οἱ χρησιμοποιούμενοι στὸ νομοσχέδιον ὄροι καὶ ἐννοιες γιὰ τὴν ἀποτροπὴ ἐνδεχομένων παρερμηνειῶν.

3. Στὰ ἀρθρα 3,4,5,6 καὶ 7 καθορίζονται τὰ ὑπόχρεα γιὰ τὴ λήψιν καὶ τὴ τήρησιν τῶν μέτρων ἀσφαλείας πρόσωπα καθὼς καὶ οἱ ὑποχρεώσεις τοῦ καθενός. Γνώμονας γιὰ τὴν ρύθμισιν αὐτὴ ὑπῆρξε ἡ θέση καὶ ἀρμοδιότητα τοῦ κάθε παράγοντα στὸ ἐργοτάξιον, οἱ τεχνικὲς του γνώσεις, καὶ τὸ οἰκονομικὸ ὄφελος ποὺ πραγματοποιεῖ ὁ καθένας ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου.

Οἱ διατάξεις αὐτὲς βασίζονται κυρίως στὴν ἀρχὴ ὅτι ὁ ἐργοδότης εἶναι ὁ κυρίως ὑπέχρεος γιὰ τὴ λήψιν τῶν μέτρων ἀσφαλείας, ἐξειδικεύον διωμοὺς τὸ πρόσωπο τοῦ ἐργοδοτή, ὅπως τοῦτο ἐπιβάλλεται ἀπὸ τοὺς ποικίλους τρόπους ἐκτελέσεως καὶ γενικὰ τὶς ἰδιομορφίες τῶν Ἰδιωτικῶν Τεχνικῶν Ἔργων καὶ θεσπίζουν ὑποχρεώσεις καὶ ἄλλων προσώπων, πλὴν τῶν ἐργοδοτῶν (ἐπιβλέποντος, μελετητῆ καὶ κυρίου τοῦ ἔργου), ὅσας τούτο ἀπαιτεῖται γιὰ λόγους μεγαλύτερης προστασίας τῶν ἐργαζομένων ἢ καὶ τῶν τρίτων.

Στὰ παραπάνω ἀρθρα υἱοθετεῖται ἐπίσης ἡ ἀρχὴ ὅτι κάθε ἐργολάβος ἢ ὑπεργολάβος παραμένει ὑπέχρεος γιὰ τὴ λήψιν καὶ τήρησιν τῶν μέτρων ἀσφαλείας, ποὺ ἀφοροῦν στὸ ἀναληφθέν ἀπ' αὐτὸν ἔργο, ἀκόμα καὶ ἂν στὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἢ τμήματός αὐτοῦ παρεμβάλλεται καὶ ἄλλος ὑπεργολάβος. Στὴν περίπτωσιν αὐτὴ εἶναι ἀπὸ κοινού ὑπέχρεος με τὸν ἐκτελοῦντα τὸ ἔργο ἢ τὸ τμήμα αὐτοῦ ὑπεργολάβος.

Ἡ ρύθμισιν αὐτὴ ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὴ σκέψιν ὅτι ὅλα τὰ πρόσωπα ποὺ ἔχουν ἀρμοδιότητες κατὰ τὴ ἐκτέλεσιν τῶν Τεχνικῶν Ἔργων, χωρὶς νὰ συνδέονται με ἄλλα με σχέση ἐξηρημένης ἐργασίας καὶ προσπορίζονται οἰκονομικὸ ὄφελος, εἶναι δίκαιον νὰ ἐπωμίζονται καὶ τὶς εὐθύνες τοῦ ἐργοδοτή, τοῦλάχιστον σὲ ὅτι ἀφορᾷ τὰ μέτρα ἀσφαλείας.

Εἰδικώτερα ὡς πρὸς τὶς ὑποχρεώσεις τοῦ κάθε παράγοντα τοῦ ἔργου :

α) Ὁ ἐργολάβος καὶ ὑπεργολάβος τοῦ ὅλου ἔργου, ἔχουν εὐρύτερες ὑποχρεώσεις ἀπὸ τοὺς ἐργολάβους καὶ ὑπεργολάβους τμημάτων τοῦ ἔργου (ἀρθρα 3 καὶ 5).

Ὁ δικαιολογητικὸς λόγος τῆς διακρίσεως εἶναι προφανής, δεδομένου ὅτι ὁ ἐργολάβος ἢ ὁ ὑπεργολάβος τοῦ ὅλου ἔργου εἶναι πρόσωπα ποὺ πραγματοποιοῦν τὰ μεγαλύτερα κέρδη ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, ἔχουν, κατὰ τεκμήριον, περισσότερες γνώσεις καὶ διαθέτουν συνήθως ὁργανωμένη ἐπιχείρησιν.

Εἶναι εὐλόγο κατὰ συνέπειαν, νὰ ἐπωμίζονται τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς εὐθύνης γιὰ τὴ λήψιν καὶ τήρησιν τῶν μέτρων ἀσφαλείας, οἱ δὲ ἐργολάβοι ἢ ὑπεργολάβοι τμημάτων τοῦ ἔργου νὰ περιορίζονται στὴν ὑποχρέωσιν λήψεως καὶ τήρησεως τῶν μέτρων ἀσφαλείας, ποὺ ἀφοροῦν στὸ ἐκτελούμενο ἀπ' αὐτοὺς τμήμα τοῦ ἔργου.

β) Γιὰ τὸν κύριον τοῦ ἔργου, προβλέπονται ὁρισμένες ὑποχρεώσεις σχετικὰ με τὴ λήψιν καὶ τήρησιν τῶν κατὰ τὶς περιστάσεις ἀναγκαίων μέτρων ἀσφαλείας, μόνο σὲ περίπτωση ποὺ δὲν ἔχει ἀνάθεσιν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου σὲ ἐργολάβου τοῦ ὅλου ἔργου, καὶ ἐκτελεῖ τούτο κατὰ τμήματα με ἐργολάβους τμημάτων (αὐτεπιστάσια) ἀρθρο 4.

Ἡ θέσπισιν τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν τοῦ κυρίου τοῦ ἔργου ὑπαγορεύτηκε ἀπὸ τὴ σκέψιν ὅτι ἡ ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου χωρὶς πρόσωπο ὑπεύθυνο γιὰ τὴ λήψιν τῶν μέτρων ἀσφαλείας, ποὺ δὲν ἐπιπίπτουν στὸ τμήμα τοῦ ἔργου, ποὺ ἐκτελεῖ ὁ κάθε ἐργολάβος τμήματος, δημιουργεῖ σοβαροὺς κινδύνους γιὰ τοὺς ἐργαζομένους σ' αὐτὸ τὸ τμήμα τοῦ ἔργου. Ἰδιαίτερα φανερός γίνεται ὁ κίνδυνος αὐτός, ἂν ληφθῆ ὑπόψιν ὅτι ἡ ἰδιάζουσα φύσιν τοῦ ἐργοταξίου, ἐπιτρέπει ὄχι μόνο τὴν ταυτοχρόνιον ἀλλὰ καὶ τὴ διαδοχικὴ ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ ἔργου, με ἀποτέλεσμα νὰ ἐμφανίζεται συχνὰ στὴ πράξιν τὸ φαινόμενο νὰ ἐργάζεται στὸ ἐργοτάξιον ἕνας μόνο ἐργολάβος τμήματος με τὸ συνεργεῖο του, ἐνῶ οἱ προηγούμενοι ἐργολάβοι ἔχουν ἀποχωρήσει ἔχοντας ἀφαιρέσει καὶ τὰ μέτρα ἀσφαλείας, ποὺ ἐνέπιπταν στὰ δικά τους τμήματα τοῦ ἔργου (ὅπως π.χ. κάλυψιν τῶν φρεατίων, περίφραξιν τῶν ἐλευθέρων περάτων τῶν πλακῶν κ.λπ.).

Κατὰ συνέπειαν, ὅταν δὲν ὑπάρχει ἐργολάβος τοῦ ὅλου ἔργου, ὁ κύριος τοῦ ἔργου εἶναι τὸ μόνο πρόσωπο ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπωμισθεῖ τὶς παραπάνω εὐθύνες, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἐξοικονομεῖ καὶ σοβαρὴ δαπάνη με τὴν μὴ ἀνάθεσιν τοῦ ἔργου σὲ ἐργολάβου τοῦ ὅλου ἔργου.

Ἐπειδὴ ὄμως ὁ κύριος τοῦ ἔργου, δὲν διαθέτει κατὰ τεκμήριον τεχνικὲς γνώσεις καὶ ἐμπειρία στὴν ἐκτέλεσιν τεχνικῶν ἔργων, προβλέφθηκαν σαφεῖς περιορισμοὶ στὶς ὑποχρεώσεις του καὶ παράλληλα στὸ ἀρθρο τῶν ποινικῶν κυρώσεων μὴ θέσπισιν ποινικῆς εὐθύνης ἂν ἡ παράβασις ὀφείλεται σὲ ἀμέλεια.

γ) Ὁ μελετητῆς ἔχει περιληφθεῖ στὸ παρὸν σχέδιον νόμου, μόνο γιὰ τὴν περίπτωσιν ποὺ θὰ θεσπισθεῖ διάταξιν, ποὺ θὰ ἐπιβάλλη ἐκπόνησιν μελέτης μέτρων ἀσφαλείας (ἀρθρο 6).

δ) Σὲ ὅτι ἀφορᾷ τὸν ἐπιβλέποντα :

Στὸ παρὸν σχέδιον νόμου, χωρὶς νὰ παραγνωρίζεται τὸ γεγονός ὅτι αὐτὸ, δὲν εἶναι ἐργοδότης καὶ κατὰ συνέπειαν, δὲν ἔχει διευθυντικὸν δικαίωμα, κρίθηκε σκόπιμη ἡ ἀναμόρφωσις καὶ συμπλήρωσιν τῶν σύμφωνα με τὴν κειμένη νομοθεσία ὑποχρεώσεων του με κριτήριον τὸ γιὰ ποιά μέτρα ἀσφαλείας ἀπαιτοῦνται ἀνώτερες τεχνικὲς καὶ ἐπιστημονικὲς γνώσεις (ἀρθρο 7).

4. Στο άρθρο 8 θεσπίζεται η υποχρεωτική τήρηση Ημερολογίου Μέτρων Ασφαλείας, σε έργα, ή εκτέλεση των οποίων προϋποθέτει άδεια της αρμόδιας αρχής.

Καθορίζονται στο άρθρο αυτό οι υποχρεώσεις για την τήρηση και διάθεση του Ημερολογίου καθώς και οι δικαιούμενοι να αναγράφουν σ' αυτό οδηγίες και παρατηρήσεις σχετικές με τη λήψη και τήρηση των μέτρων ασφαλείας.

Η καθιέρωση του Ημερολογίου Μέτρων Ασφαλείας κρίθηκε απαραίτητη, διότι διευκολύνει τη διενέργεια του ελέγχου από τα αρμόδια όργανα, παρέχει την δυνατότητα στους υπόχρεους για τη τήρηση των μέτρων ασφαλείας να αναγράφουν σαφείς και συγκεκριμένες οδηγίες και παρατηρήσεις, που τελικά οδηγούν σε ευχερέστερη απόδειξη τους και καθιστά τέλος περισσότερο προσεκτικούς τους υποχρεούς, προς τους οποίους απευθύνεται η εγγραφή οδηγία ή παρατήρηση.

Το Ημερολόγιο Μέτρων Ασφαλείας δεν αποτελεί κατά το σχέδιο νόμου παρά ένα μόνο αποδεικτικό στοιχείο, που θα συνεκτιμηθεί μ' όλα τ' άλλα και δεν καθιερώνει άμαχτο τεκμήριο.

Με την παράγραφο 2 του άρθρου 8 παρέχεται εξουσιοδότηση για την έκδοση Π. Δ/τος, που θα ρυθμίζει τις λεπτομέρειες, τις σχετικές με τον τύπο του ημερολογίου, τον τρόπο τήρησης και θεωρήσεως αυτού κ.λπ.

5. Στο άρθρο 9 προβλέπονται οι ποινικές κυρώσεις για παράβαση των καθοριζόμενων στο παρόν σχέδιο νόμου υποχρεώσεων, ανεξάρτητα απ' την τυχόν επέλευση ατυχήματος.

Το άρθρο αυτό παραπέμπει ως προς την ποινή στο άρθρο 458 του Ποινικού Κώδικα ενώ το Π.Δ. 447/75 προέβλεπε την ποινή του άρθρου 3 του Β. Δ/τος της 25-8/5.9.1920 «περί κωδικοποίησης των περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών διατάξεων» όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 έδ. β' του Ν.2943/1922.

Η παραπομπή στον Ποινικό Κώδικα κρίθηκε σκόπιμη διότι εξασφαλίζει, από νομοτεχνική άποψη, ορθότερη ρύθμιση χωρίς να επιφέρει στην ουσία τροποποίηση στο ύψος της απειλούμενης από το Π.Δ. 447/1975 ποινής για παρόμοια αδικήματα.

Στο άρθρο 10, προβλέπεται ότι η ισχύς του παρόντος αρχίζει μετά από πάροδο έξι μηνών από τη δημοσίευσή του.

Η παροχή του χρονικού αυτού διαστήματος κρίθηκε σκόπιμη για να δοθη επαρκής χρόνος ενημερώσεως στα ύποχρεα, σύμφωνα με το παρόν σχέδιο νόμου, πρόσωπα.

Έν Αθήναις τη 10 Φεβρουαρίου 1982

Οί Προτείνοντες Βουλευταί

Κων/νος Λάσκαρης, Άγγελος Βαλαδωρος, Θεόδωρος Λαμιανός, Νικόλαος Κλειτος, Άποστολος Κράτσας, Γεώργιος Μούτσιος, Εύφροσύνη Σπεντζάρη.

ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΝΟΜΟΥ

Περί των κατά την εκτέλεσιν των βιοτικών τεχνικών έργων υποχρεώσεων προς τήρησιν των μέτρων ασφαλείας των εργαζομένων και τρίτων.

Άρθρον 1.

Πεδίον εφαρμογής.

Αι διατάξεις του παρόντος ισχύουν αποκλειστικώς ως προς την λήψιν και τήρησιν των μέτρων ασφαλείας προς προστασίαν των εργαζομένων και τρίτων, κατά την εκτέλεσιν των τεχνικών έργων, πλην των διεπομένων υπό των διατάξεων του Δ/τος 1266/1972 «περί εκτελέσεως των Δημοσίων Έργων» και των προς εκτέλεσιν αυτού Π. Δ/των.

Διά την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος νοούνται ως:

1. Τεχνικόν έργον: Πάσα εργοταξιακή κατασκευή πεπερασμένης χρονικής διάρκειας, εία δε ανέγερσις, προσθήκη, επισκεπή, καθαιρέσις και ηλεκτρομηχανολογική εγκατάστασις.

2. Μέτρα ασφαλείας: Άπαντα τὰ αφορώντα εις τεχνικά έργα μέτρα τὰ προβλεπόμενα εις Π. Δ/τα και κανονισμούς εκδιδόμενους δυνάμει της διατάξεως του άρθρου 6 του από 25-8/5.9.1920 Β. Δ/τος «περί κωδικοποίησης των περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών διατάξεων», ως ετροποποιήθη μεταγενεστέρως ή δυνάμει έτέρας συναφούς προς την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων διατάξεως νόμου.

3. Κύριος του έργου: Ο κύριος, νομεύς ή κάτοχος ακινήτου, επί του οποίου εκτελείται κατ' εντολήν και διά λογαριασμόν του τεχνικόν έργον.

4. Έργολάβος: Ο διά συμβάσεως μισθώσεως έργου μετά του κυρίου του έργου αναλαμβάνων την εκτέλεσιν τεχνικού έργου ή τμήματος αυτού, ανεξαρτήτως της ιδιότητος υπό την οποίαν τυχόν φέρεται ήσραλισμένος εις ασφαλιστικόν οργανισμόν.

5. Υπεργολάβος: Ο διά συμβάσεως μισθώσεως έργου αναλαμβάνων την εκτέλεσιν τεχνικού έργου ή τμήματος αυτού υπό του εργολάβου, ανεξαρτήτως της ιδιότητος υπό την οποίαν τυχόν φέρεται ήσραλισμένος εις ασφαλιστικόν οργανισμόν.

Ός υπεργολάβος νοείται επίσης και ο κατά τὰ ανωτέρω αναλαμβάνων την εκτέλεσιν τεχνικού έργου ή τμήματος αυτού διά συμβάσεως μισθώσεως έργου μεθ' έτέρου υπεργολάβου.

6. Μελετητής: Ο δυνάμει συμβάσεως μετά του κυρίου του έργου εκπονήσας την παρά της αρμόδιας αρχής εγκριθείσαν μελέτην τεχνικού έργου.

7. Επιλέπων: Ο κατά τὰς κειμένας διατάξεις και διά συμβάσεως μετά του κυρίου του έργου αναλαμβάνων την επί-ελεψιν της εφαρμογής της μελέτης και της εκτελέσεως τεχνικού έργου ή τμήματος αυτού, συμφώνως προς τους κανόνας της επιστήμης και της τέχνης.

Άρθρον 3.

Υποχρεώσεις εργολάβου και υπεργολάβου του όλου έργου.

1. Ο εργολάβος του όλου έργου υποχρεούται όπως:

α) Λαμβάνη και τηρή άπαντα τὰ μέτρα ασφαλείας του όλου έργου ανεξαρτήτως εάν τούτο εκτελήται ολόκληρον ή κατά τμήματα δι' υπεργολάβων.

β) Τηρή τὰς συμφώνους προς τους κανόνας της επιστήμης και τέχνης, κατ' άρθρον 7 του παρόντος, οδηγίας του επι-ελέποντος.

γ) Τηρή την συμφωνον προς τους κανόνας της επιστήμης και τέχνης κατ' άρθρον 6 του παρόντος, μελέτην μέτρων ασφαλείας.

2. Ο υπεργολάβος του όλου έργου έχει παραλλήλως προς τον εργολάβον του όλου έργου τὰς εν τη προηγουμένη παραγράφω υποχρεώσεις ανεξαρτήτως εάν τούτο εκτελήται ολόκληρον ή κατά τμήματα δι' υπεργολάβων.

Άρθρον 4.

Υποχρεώσεις του κυρίου του έργου.

Εκς περίπτωσιν μη ανάδεσεως της εκτελέσεως του όλου έργου, εις ένα εργολάβον ή κύριος του έργου υποχρεούται όπως λαμβάνη πρό της εγκαταστάσεως εκάστου εργολάβου ή υπεργολάβου τμήματος και τηρή καθ' όν χρόνον διαρκεί τó έργον τούτου άπαντα τὰ κατά τὰς περιστάσεις αναγκαία μέτρα ασφαλείας εφ' όσον ταύτα δέν αφορούν.

α) εις τó υπό του εργολάβου ή υπεργολάβου αναληφθέν τμήμα του έργου και